

Зінченко О. М., к. е. н.,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
м. Полтава

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ НА СІЛЬСЬКОМУ СПОЖИВЧОМУ РИНКУ

Глибокі трансформації національної економіки докорінно змінили за останні роки середовище функціонування господарських систем, соціальних організацій, у тому числі підприємств і організацій споживчої кооперації. Система споживчої кооперації України є добровільним об'єднанням громадян для спільного ведення господарської діяльності та об'єднує сільські споживчі товариства, райспоживспілки та районні споживчі товариства [1]. У загальному обсязі товарообороту підприємств і організацій споживчої кооперації України у 2012 р. вагома частка (74,5 %) припадає на роздрібну торгівлю. Значну питому вагу у загальному товарообороті кооперативної роздрібно торгівлі посідає товарооборот роздрібно торгівельної мережі (84,1 %) [3].

Трансформаційні процеси, які відбуваються у роздрібній торгівлі на сільському споживчому ринку, значною мірою гальмують процес оновлення торгівельної сфери. З одного боку, у торгівлі на сільському споживчому ринку відбуваються процеси посилення конкуренції, а з іншого – значно погіршується ефективність функціонування роздрібно торгівельної мережі. Так, протягом 2003-2012 рр. значно скоротилася чисельність роздрібних підприємств споживчої кооперації на сільському споживчому ринку, практично відсутня типізація і спеціалізація торгівельних об'єктів, деформована структура роздрібно мережі [2]. Наведені негативні тенденції призводять до серйозного блокування процесу обігу товарів, різкого погіршення забезпечення потреб сільського населення, загострення соціальних проблем у сільській місцевості. Усі ці проблеми необхідно ґрунтовно дослідити, провести науковий аналіз тенденцій та перспектив розвитку підприємств роздрібно торгівлі.

Кризові явища в економіці України справили значний вплив як на роздрібну торгівлю загалом, так і на торгівлю у сільській місцевості. Споживчій кооперації для подальшого розвитку роздрібно торгівлі необхідно адаптуватися до нових умов господарювання: зниження купівельного попиту на товари через випереджальний ріст цін порівняно з доходами населення; погіршення демографічної ситуації у сільській місцевості; зміни у сільськогосподарському виробництві; посилення конкуренції; наповнення споживчого ринку імпортованими товарами; зменшення обсягів діяльності; згорання власних заготівель, наростання дефіциту власних оборотних коштів, недосконалість системи кредитування і оподаткування.

У сучасних умовах господарювання значно знизився рівень участі споживчої кооперації у торгівельному обслуговуванні населення, у тому числі і сільського. Споживча кооперація втратила роль монополіста в обслуговуванні сільського населення, однак, зараз існують певні можливості щодо оптимізації її позицій на сільському споживчому ринку. Вони зумовлені: збільшенням доходів сільського населення; недобросовісною діяльністю конкуруючих приватних торгівельних підприємств у сільській місцевості з встановленням високих для сільських жителів цін на товари, що пропонуються для реалізації; укрупненням об'єктів роздрібно торгівлі споживчої кооперації тощо.

У цих умовах оптимізація торгівельного обслуговування сільського населення щільно пов'язана з удосконаленням кооперативної роздрібно торгівельної мережі шляхом її трансформацію, яка має здійснюватися з урахуванням тих соціально-економічних чинників, які у сучасних умовах здійснюють реальний вплив на формування і розвиток торгівельної мережі.

1. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10.04.1992 р. № 2265-ХІІ зі змінами та доповненнями від 09.12.2012 р. – www.zakon.rada.gov.ua.

2. Статистичний щорічник України за 2012 рік / за ред. О.Г. Осауленка. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2013. – 552 с.

3. Основні показники господарсько-фінансової діяльності споживчої кооперації України за 2012 рік. – К.: Укоопспілка, 2013. – 135 с.